

A.27. A fiatalok büntetőjogának hazai fejlődése; a hatályos rendelkezések

Vázlat
Záróvizsga-felkészítő konzultáció Büntetőjog c. tárgyból
Jogász alapszak
Miskolc, 2016.

Az életkor szerepe a büntetőjogban:

elkövető

sértett

0-12/14: nem büntethető

12/14-18: speciális szabályok
(enyhébb megítélés)

18: általános rendelkezések
(DE! fiatal felnőttkor illetve
időskor enyhítő körülmény)

speciális tényállások
(sértettje csak kiskorú lehet!)

minősített esetkénti
meghatározás

súlyosító körülmény

Nemzetközi gyökerek

○ USA (1830's évek) szemléletváltás

- „parens patriae doktrína”
- az állam felelőssége
- elhanyagolt, csavargó, bűnelkövető gyermek
- megelőzés, nevelés
- család, közösség, állam

○ Európa (1800's évek vége) reformmozgalmak

- Büntetőjog-elmélet területén
- Tettes büntetőjogi, majd közvetítői irányzat
- Elkövetők közti differenciálás: javulásra nem szoruló, javulásra szoruló, javíthatatlan
- Célgondolat: beavatkozás célja a megelőzés, eszköze a nevelés; igazodnia kell: cselekmény tárgyi súlya, fiatal személyi körülményei, reszocializációs cél igényei

kialakult a „más elbánás elve”

Más elbánás elve:

- a felnőttekéhez képest más, jellemzően enyhébb anyagi jogi, eljárási szabályok
adott életkori határok között és/vagy
az erkölcsi-értelmi fejlettség szintjétől függően
- a büntetőjogi felelősségre vonás elsődleges célja a nevelés →
nevelőintézkedések kiemelt szerepe a szankciórendszerben
az eljáró igazságügyi szervek kiemelt feladata (a büntetőjogi felelősségre vonás mellett/helyett) a megelőzés és a reszocializációban való közreműködés
a szabadságelvonással járó szankciók végrehajtása speciális intézetekben történik, ahol garantálható a fiatalok elítéltek nevelése, reszocializációja

Ennek megfelelően nemzetközi szinten ***két alapmodell*** alakult ki:

- ún. *jóléti modell* (nevelési cél, fiatalok mindenképp felett álló érdeke, a fiatalok büntetőjogának (viszonylagos) önállósága, önálló intézményrendszer)
- ún. *igazságügyi modell* (nevelési cél, de általános szabályok speciális rendelkezésekkel, általános intézményrendszer részeként)

A fiatalok büntető igazságszolgáltatásának modellje (J.A. Winterdyk)

<p>Elhatárolási pontok</p>	<p><i>A nevelési célt hangsúlyozó modell</i></p>	<p><i>Jóléti modell</i></p>	<p><i>A büntetőeljárás útjáról való elterelés modellje</i></p>	<p><i>A büntető-igazságszolgáltatási modell módosított formája</i></p>	<p><i>Büntető-igazságszolgáltatási (igazságügyi) modell</i></p>	<p><i>A bűnözés visszaszorításának modellje (crime control)</i></p>
<p><i>A beavatkozás célja:</i></p>	<p>az újranevelés</p>	<p>a szükséges kezelés biztosítása (parens patriae doktrina)</p>	<p>visszatartás a bűncselekmény elkövetésétől</p>	<p>a magatartás szankcionálása/kezelés biztosítása</p>	<p>a bűnelkövető magatartás szankcionálása</p>	<p>a társadalom védelme, elrettentés, megtorlás</p>
<p><i>Fiatalkorú (és cselekménye) megítélése:</i></p>	<p>alapvetően jók</p>	<p>patológiások, környezetük által determináltak *</p>	<p>szocializálatlanok</p>	<p>előbbiek* nem mindenkinél állnak fenn, ezért van személyes felelősségük, de korlátozott</p>	<p>előbbiek* nem állnak fenn, ezért személyes felelősségük teljes</p>	<p>felelősség, beszámíthatóság</p>

Elhatárolási pontok	<i>A nevelési célt hangsúlyozó modell</i>	<i>Jóléti modell</i>	<i>A büntetőeljárás útjáról való elterelés modellje</i>	<i>A büntető-igazságszolgáltatási modell módosított formája</i>	<i>Büntető-igazságszolgáltatási (igazságügyi) modell</i>	<i>A bűnözés visszaszorításának modellje (crime control)</i>
Az eljárás főbb jellemzői:	közvetlenség /informalitás; a formális beavatkozások minimálisak; reszocializáció	közvetlenség /informalitás; egyéniesített büntetés-kiszabás; határozatlan tartamú büntetés	adminisztratív határozatok hozatala; a beavatkozás alapja az elkövetés; elterelés a bírósági útról és a szabadságelvonástól	alkotmányos és eljárásjogi garanciák szem előtt tartása; közvetlenség /informalitás; a beavatkozás alapja a bűncselekmények elkövetése; a reakció a bűncselekményeknek megfelelően kettéágazik: a csekélyeknél elterelés, a súlyosaknál büntetés	alkotmányos és eljárásjogi garanciák szem előtt tartása; a beavatkozás alapja a bűncselekmények elkövetése; a reakciók köre elsősorban a legkevésbé súlyos alternatívák; határozott tartamú büntetések	alkotmányos és eljárásjogi garanciák szem előtt tartása; diszkrecionalitás; a beavatkozás alapja a bűncselekmények (delictum proprium!) elkövetése (ú.n. státusz bűncselekmények); a reakció büntetés-jellegű; határozott tartamú büntetések

Elhatárolási pontok	<i>A nevelési célt hangsúlyozó modell</i>	<i>Jóléti modell</i>	<i>A büntetőeljárás útvonalról való elterelés modellje</i>	<i>A büntető-igazságszolgáltatási modell módosított formája</i>	<i>Büntető-igazságszolgáltatási (igazságügyi) modell</i>	<i>A bűnözés visszaszorításának modellje (crime control)</i>
<i>"kulcs"-személyek</i>	nevelők	gyermekvédő szakértők	a fiatalok büntető-igazságszolgáltatásának szakemberei	jogászok, gyermekvédő szakértők	jogászok	jogászok/ a büntető-igazságszolgáltatás szereplői
<i>Az eljárásban kulcsszerepet játszó intézmény/hivatal:</i>	közösségi intézmények, hivatalok (polgárok), iskolák	szociális munkával kapcsolatos intézmények	a büntető-igazságszolgáltatáson belüli struktúrának megfelelő intézmények	igazságszolgáltatási szervezetek és a szociális munkával kapcsolatos intézmények	igazság-szolgáltatási szervezetek	igazság-szolgáltatási szervezetek
<i>Az intézmények által elvégzendő feladat:</i>	segítségnyújtás és nevelés (csoportterápiás a keretében)	diagnózis	a rendszer beavatkozásának biztosítása	diagnózis illetve megbüntetés	megbüntetés	szabadságtól megfosztás (kizárás a társadalomból), megbüntetés

Elhatárolási pontok	<i>A nevelési célt hangsúlyozó modell</i>	<i>Jóléti modell</i>	<i>A büntetőeljárás útjáról való elterelés modellje</i>	<i>A büntető-igazságszolgáltatási modell módosított formája</i>	<i>Büntető-igazságszolgáltatási (igazságügyi) modell</i>	<i>A bűnözés visszaszorításának modellje (crime control)</i>
<i>Az eljárás célja:</i>	beavatkozás a nevelésen keresztül	egyéni szükségletekre való reagálás, rehabilitáció	a kriminálpolitika végrehajtása	az egyéni jogok tiszteletben tartása, reagálás a speciális szükségletekre	az egyéni jogok tiszteletben tartása, megbüntetés	a közbiztonság garantálása
<i>Magyar vonatkozások:</i>	-	<i>1.,</i> 1908.évi XXXVI.tc.; (1913:VII. tc)	-	<i>4.,</i> a hatályos Btk.	<i>3.,</i> 1961:V.tv (Btk.), 1962:8.tvr (I. Be); 1978:IV.tv. (megjelenése -kor)	<i>2.,</i> 1951:34.tvr (Ftvr); 11/1954. (IX.22.) IM.sz.r. (Frd);

Hazai szabályozás-történet

- **Kodifikációs törekvések** (Tripartitum, az 1795-ös és az 1843-as törvényjavaslat)
 - 12.életév

- **Csemegi-kódex (1878. évi V. tc.)**
 - 12-16.életév, ítélőképesség; „kicsi felnőttek”
- **I. Bn. (1908. évi XXXVI. tc.) és az Fb. (1913. évi VII. tc.)**
 - 12-18.életév + „erkölcsi-értelmi fejlettség”; önálló törvények
- **Ftvr (1951. évi 34. tvr.)**
 - 12-14/14-18. életév és nincs speciális feltétel; viszonylagos önállóság
- **1961. évi V. törvény („első szocialista Btk.”)**
 - 14-18. életév és nincs speciális feltétel; a Btk-n belüli külön rendelkezések
- **1978. évi IV. törvény („második szocialista Btk.”)**
 - *változó jogi környezet → módosítások* (pl.: 1995. évi XLI. tv)
- 2012. évi C. törvény

Szabályozás	Szem.hat.	Főbb jellemzői
1878. évi V. tv.cikk	12-16 + belátási képesség	büntítség (justice-) modell
I.Bn (1908:XXXVI.) & Fb (1913:VII.tc)	12-18 + értelmi- erkölcsi fejl.	jóléti (welfare-) modell
1954:23.tvr-rel módosított 1951:34.tvr.	12-18	a bűnözés visszaszorításának (crime-controll-) modellje
1961:V.tv.	14-18	büntető-igazságszolgáltatási (justice-) modell
1978:IV.tv.	14-18	büntítség (justice-) modell
Módosítások (pl.: 1995:XLI.tv.)	14-18	mód. büntítség (modified-justice-) modell
2012. évi C. tv.	12-18	mód. büntítség (modified-justice-) modell

A szabályozás főbb jellemzői

alapjaiban megfelel a nemzetközi elvárásoknak

- érvényesülnek az általános és speciális büntetőjogi alapelvek, mint a jogegyenlőség, emberi méltóság, humanitás, bűnösségen alapuló felelősség, arányosság
- ennek megfelelően megvalósulnak az alapvető alkotmányos és eljárásjogi garanciák
- a beavatkozás alapját kizárólag az elkövetett bűncselekmény adja
- az eljárásban döntően az igazságszolgáltatási szervezetek vesznek részt

Legfontosabb rendelkezések

A büntetőjogi felelősségre-vonás speciális feltételei

- életkor (12 és 18. életév közötti életkor)
- az értelmi-erkölcsi fejlettség, mint kritérium nem szerepel (! büntethetőségi akadályrendszer 16.§: „... a bűncselekmény következményeinek felismeréséhez szükséges belátással”)

○ a büntetőjogi beavatkozás célja

- elsősorban az, hogy a fiatalok helyes irányba fejlődjenek, és a társadalom hasznos tagjává váljanak; ennek eszköze a nevelés

○ a büntetés kiszabás főbb elvei

- büntetést akkor kell kiszabni, ha intézkedés alkalmazása nem célravezető;
- szabadságelvonással járó intézkedést alkalmazni vagy büntetést kiszabni csak akkor lehet, ha az intézkedés vagy a büntetés célja más módon nem érhető el.

Legfontosabb rendelkezések

Életkori határok:

- 105. § (1) Fiatalkorú az, aki a bűncselekmény elkövetésekor tizenkettedik életévét betöltötte, de a tizennyolcadikat nem.
- 16. § Nem büntethető, aki a büntetendő cselekmény elkövetésekor a tizennegyedik életévét nem töltötte be, kivéve az emberölés [160. § (1)-(2) bekezdés], az erős felindulásban elkövetett emberölés (161. §), a testi sértés [164. § (8) bekezdés], a rablás [365. § (1)-(4) bekezdés] és a kifosztás [366. § (2)-(3) bekezdés] elkövetőjét, ha a bűncselekmény elkövetésekor a tizenkettedik életévét betöltötte, és az elkövetéskor rendelkezett a bűncselekmény következményeinek felismeréséhez szükséges belátással.

Elméleti háttér:

- 16.§: Gyermekkor (0-14. életév) büntethetőségi akadály (csak kivételesen büntethető e körből a 12-14 év közötti, ha ..)
- 105.§: Fiatalkor (12.-18. életév) főszabályként büntethető, a XI. fej. eltéréseivel

Legfontosabb rendelkezések

Fiatalkorú	12-14 életév	14-18 életév
büntetőjogi felelősségrevonás feltételei	meghatározott elkövetéskori életkor	
	legalább korlátozott beszámítási képesség	
	belátási képesség (bűncselekmény következményeinek felismeréséhez szükséges érettség)	-
	csak meghatározott bűncselekmény (emberölés, erős felindulásban elkövetett emberölés, testi sértés, rablás, kifosztás meghat. esetei)	bármely bűncselekmény
jogkövetkezmény	csak intézkedés	XI. fejezetben írt eltérésekkel a Btk. szankciói

Fontos:

- elkövetéskori életkor („betöltötte”: születésnapot követő nap 0. órájától) → életkori váltásoknál eltérő megítélés!
- (itt) büntetőjogi szempontból irreleváns a házasságkötés ténye, illetve a 18. életév betöltése előtti nagykorúvá válás

Legfontosabb rendelkezések

a büntetőjogi beavatkozás célja

„106. § (1) A fiatalkorúval szemben kiszabott büntetés vagy alkalmazott intézkedés célja elsősorban az, hogy a fiatalkorú helyes irányba fejlődjön, és a társadalom hasznos tagjává váljon, erre tekintettel az intézkedés vagy büntetés megválasztásakor a fiatalkorú nevelését és védelmét kell szem előtt tartani.” → elsősorban a fiatalkorú helyes irányú fejlődése, (re)szocializációja; ennek eszköze a nevelés

a büntetés kiszabás főbb elvei

„106.§ (2) Fiatalkorúval szemben büntetést akkor kell kiszabni, ha intézkedés alkalmazása nem célravezető. Azzal szemben, aki a bűncselekmény elkövetésekor tizennegyedik életévét nem töltötte be, csak intézkedés alkalmazható.” → nevelés fő eszköze az intézkedés; büntetés csak másodlagos, ha az intézkedéssel a nevelési cél nem érhető el

„106.§ (3) Fiatalkorúval szemben szabadságelvonással járó intézkedést alkalmazni vagy szabadságelvonással járó büntetést kiszabni csak akkor lehet, ha az intézkedés vagy a büntetés célja más módon nem érhető el.” → szabadságelvonással járó intézkedést alkalmazása vagy büntetés kiszabása csak ultima ratio-jelleggel

Tevékeny megbánás (29.§ (1), 107.§):

Nem büntethető, ha

bűncselekmény típusa: _____

- az élet, testi épség és az egészség elleni, az emberi szabadság elleni, az emberi méltóság és egyes alapvető jogok elleni, a közlekedési, a vagyon elleni, illetve a szellemi tulajdonjog elleni
- bűncselekmény súlya:
 - vétség VAGY 5 évi szabadságvesztésnél nem súlyosabban fenyegetett büntett
- elkövetését a vádemelésig beismerte ÉS
- az eljárás keretében (vagy azt megelőzően, de a közvetítői eljárás keretében született megállapodásban jóváhagyva) a *sértett által elfogadott* módon és mértékben
- az okozott sérelmet *jóvátette*

Büntetések	Mellékbüntetések	Intézkedések
<p>Szabadságvesztés</p> <p>Elzárás</p> <p>Közérdekű munka</p>	<p>Közügyektől eltiltás</p>	<p>Megrovás</p> <p>Próbára bocsátás</p> <p>Jóvátételi munka</p>
<p>Pénzbüntetés</p> <p>Foglalkozástól eltiltás</p> <p>Járművezetéstől eltiltás</p> <p>Kitiltás</p> <p>Sportrendezvények látogatásától való eltiltás</p> <p>Kiutasítás</p>		<p>Pártfogó felügyelet</p> <p>Elkobzás</p> <p>Vagyonelkobzás</p> <p>Az elektronikus adat végleges hozzáférhetetlenné tétele</p> <p>Kényszergyógykezelés</p> <p>Jogi személyekkel szemben alkalmazható intézkedések</p> <p>Javítóintézeti nevelés</p>

Főbb eltérések a korábbi szabályozáshoz képest (Lévay):

I) Fiatalkorúakat érintő XI. fejezet általános szabály-változásai:

– fiatalkorú fogalma (105. § (1))

– szankciórendszer új intézményei (elzárás, sportrendezvények látogatásától való eltiltás, jóvátételi munka, elektronikus adat végleges hozzáférhetetlenné tétele)

– feltételes szabadságra bocsátás általános főszabálya

II) Új, speciális rendelkezések:

– büntethetőségi korhatár („szektorális”) leszállítása → 12–14 életév közötti fiatalokkal szemben alkalmazható szankciók

– javítóintézeti nevelés vagy az abból engedélyezett ideiglenes elbocsátás alatt végrehajtandó szabadságvesztésre ítélt fiatalok esetében a végrehajtási sorrend szabályozása

Főbb eltérések az általános szabályokhoz képest:

A szabadságvesztés

Btk. 109. § (1) A fiatalkorúra kiszabható szabadságvesztés **legrövidebb** tartama bármely bűncselekmény esetén **egy hónap**.

(2) A bűncselekmény elkövetésekor **tizenhatodik életévét be nem töltött** fiatalkorúra kiszabható szabadságvesztés **leghosszabb** tartama

a) életfogytig tartó szabadságvesztéssel is büntethető bűncselekmény elkövetése esetén **tíz év**,

b) öt évet meghaladó tartamú szabadságvesztéssel büntetendő bűncselekmény elkövetése esetén **öt év**.

(3) A bűncselekmény elkövetésekor **tizenhatodik életévét betöltött fiatalkorúra** kiszabható szabadságvesztés leghosszabb tartama

a) életfogytig tartó szabadságvesztéssel is büntethető bűncselekmény elkövetése esetén **tizenöt év**,

b) tíz évet meghaladó tartamú szabadságvesztéssel büntetendő bűncselekmény elkövetése esetén **tíz év**,

c) öt évet meghaladó tartamú szabadságvesztéssel büntetendő bűncselekmény elkövetése esetén **öt év**.

(4) A büntethetőség elévülése határidejének számításánál és a visszaesőkre vonatkozó rendelkezések szempontjából a (2)–(3) bekezdésben meghatározott időtartamok az irányadóak.

Btk. 110. § (1) A szabadságvesztés **végrehajtási fokozata fiatalkorúak börtöne**, ha

a) a fiatalkorút büntett miatt kétévi vagy ennél hosszabb tartamú szabadságvesztésre ítélik,

b) az egyévi vagy ennél hosszabb tartamú szabadságvesztésre ítélt fiatalkorú visszaeső, vagy

c) az egyévi vagy ennél hosszabb tartamú szabadságvesztésre ítélt fiatalkorút a szándékos bűncselekmény elkövetését megelőző három éven belül szándékos bűncselekmény miatt javítóintézeti nevelésre ítélték.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott eseteken kívül a szabadságvesztés végrehajtási fokozata fiatalkorúak fogháza.

Főbb eltérések az általános szabályokhoz képest:

Az elzárás

Btk. 111. § A fiatalkorúval szemben kiszabható elzárás legrövidebb tartama **három** nap, leghosszabb tartama **harminc** nap.

A közérdekű munka

Btk. 112. § Fiatalkorúval szemben közérdekű munkát akkor lehet kiszabni, ha az **ítélet meghozatalakor tizenhatodik életévét betöltötte.**

A pénzbüntetés

Btk. 113. § (1) Fiatalkorúval szemben pénzbüntetést akkor lehet kiszabni, ha önálló keresete, jövedelme vagy megfelelő vagyona van.

(2) Fiatalkorú esetén a pénzbüntetés legkisebb mértéke tizenöt, legnagyobb mértéke kétszázötven napi tétel, az egynapi tétel összegét legalább ötszáz, legfeljebb ötvenezer forintban kell meghatározni.

(3) Fiatalkorú esetén a pénzbüntetést behajthatatlansága esetén

a) ha a 112. § lehetővé teszi, közérdekű munkára vagy

b) szabadságvesztésre

kell átváltoztatni.

(4) A behajthatatlan pénzbüntetés helyébe lépő közérdekű munkát úgy kell megállapítani, hogy egynapi tétel helyébe egynapi közérdekű munka lép. Ha a fiatalkorú a számára meghatározott munkát önhibájából nem végzi el, a közérdekű munkát vagy annak hátralévő részét szabadságvesztésre kell átváltoztatni.

A kitiltás

Btk. 118. § A megfelelő családi környezettel rendelkező fiatalkorú nem tiltható ki arról a településről, amelyben családjá él.

A kiutasítás

Btk. 114. § Kiutasításnak fiatalkorúval szemben akkor lehet helye, ha

- a) vele szemben tízévi vagy azt meghaladó tartamú szabadságvesztést szabtak ki,
- b) az országban tartózkodása a közbiztonságot jelentősen veszélyeztetné, és
- c) nem sérül a családi élet tiszteletben tartásához való joga.

A közügyektől eltiltás

115. § Fiatalkorút csak egy évet meghaladó szabadságvesztés kiszabása esetén lehet a közügyektől eltiltani.

A próbára bocsátás

Btk. 116. § (1) Fiatalkorúval szemben próbára bocsátásnak bármely bűncselekmény esetén helye van.

(2) A próbaidő tartama egy évtől két évig terjedhet.

(3) A bíróság a 66. § (1) bekezdésében meghatározott esetekben javítóintézeti nevelést rendel el, vagy büntetést szab ki.

A jóvátételi munka

Btk. 117. § Fiatalkorúval szemben jóvátételi munkavégzés akkor írható elő, ha az ítélet meghozatalakor tizenhatodik életévét betöltötte.

A pártfogó felügyelet

Btk. 119. § (1) A fiatalkorú

- a) a feltételes szabadság tartama,
 - b) a próbára bocsátás próbaideje,
 - c) a szabadságvesztés felfüggesztésének próbaideje, _____
 - d) a javítóintézetből történő ideiglenes elbocsátás tartama,
 - e) a vádemelés elhalasztásának tartama
- alatt pártfogó felügyelet alatt áll.

(2) Fiatalkorúval szemben a jóvátételi munkavégzés előírása mellett pártfogó felügyeletet is el kell rendelni.

A javítóintézetes nevelés

Btk. 120. § (1) Javítóintézetes nevelést a bíróság akkor rendel el, ha a fiatalkorú eredményes nevelése érdekében intézeti elhelyezése szükséges. Javítóintézetes nevelés nem rendelhető el azzal szemben, aki az ítélet meghozatalakor huszadik életévét betöltötte.

(2) A javítóintézetes nevelés tartama egy évtől négy évig terjedhet.

~~Btk. 121. § (1) Javítóintézetes nevelés elrendelése esetén a bíróság megállapítja, hogy a fiatalkorú a javítóintézetes nevelés felének letöltése után ideiglenesen elbocsátható az intézetből, ha~~

a) legalább egy évet eltöltött az intézetben, és

b) alaposan feltehető, hogy az intézkedés célja további javítóintézetes nevelés nélkül is elérhető.

(2) Az ideiglenes elbocsátás tartama azonos a javítóintézetes nevelés hátralevő részével, de legalább egy év.

(3) A bíróság az ideiglenes elbocsátást megszünteti, ha a fiatalkorút az ideiglenes elbocsátás alatt – a 122. §-ban meghatározott esetet kivéve – szabadságvesztésre ítélik, vagy vele szemben javítóintézetes nevelést rendelnek el. Ha a bíróság a fiatalkorúval szemben más büntetést szab ki, vagy más intézkedést alkalmaz, a bíróság az ideiglenes elbocsátást megszüntetheti.

(4) Az ideiglenes elbocsátás megszüntetése esetén az ideiglenes elbocsátáson töltött idő a javítóintézetes nevelésbe nem számítható be.

Btk. 122. § Ha a fiatalkorút a javítóintézetes nevelésre ítézés után elkövetett bűncselekmény miatt a javítóintézetes nevelés vagy az ideiglenes elbocsátás alatt végrehajtandó szabadságvesztésre ítélik, a szabadságvesztés büntetést kell végrehajtani. Ebben az esetben a javítóintézetes nevelés hátralevő részét szabadságvesztésre kell átváltoztatni úgy, hogy kétnapi javítóintézetes nevelés helyébe egynapi szabadságvesztés lép.

Gyermekkorúak és fiatalkorúak

Magatartási zavarokkal küzdő
gyerekek

aszociális
magatartásúak

nevelési
problémásak

bűnelkövető gyerekek és fiatalok

Nemzetközi dokumentumok

○ I.csoport - kötelező dokumentumok pl.:

- 1976:8.tvr.(ENSZ Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya)
- 1993:XXXI.tv. (Európai Emberjogi Charta)
- 1991:LXIV.tv (New Yorki ENSZ Egyezmény a Gyermekek jogairól)

○ II. csoport - ajánlott dokumentumok pl.:

- „Pekingi szabályok” (ENSZ) Minimumszabályok a fiatalok büntető igazságszolgáltatása kapcsán
- „Riyadhi irányelvek” (ENSZ) a fiatalok bűnmegelőzése vonatkozásában

○ III.csoport - egyéb dokumentumok pl.:

- „Leuveni-dekrétum” (kárhelyreállító igazságszolgáltatás a fiatalok ügyeiben)
- „Európai börtönszabályok” (ET határozat)

ÚJ ALAPELVEK (ET R 20(2003): „New ways of dealing with juvenile delinquency and the role of juvenile justice”):

- gyors, korai és következetes reagálás
- felelősség kiterjesztése a szülőkre is
- lehetőség esetén a beavatkozásnak az áldozatokra és az érintett közösségre irányuló kárhelyreállítást is magában kell foglalnia
- az elkövetett cselekményre kell irányulniuk és hatékonynak kell lenniük (tud.biz.)
- a klasszikus büntetőjogi beavatkozásnak a súlyos bűncselekményeket, erőszakos bűntetteket és a rendszeresen bűncselekményeket elkövető fiatalokúakra, továbbá a droggal és alkohollal összefüggő bűncselekményekre kell vonatkoznia

Alaptétele:

A "fiatalkorú bűnelkövetőkre vonatkozó igazságszolgáltatási rendszert egy, a fiatalkori bűnözés megelőzését szolgáló szélesebb, közösségi alapú stratégia alkotórészeként kell felfogni, ami figyelembe veszi a szélesebb családi, iskolai, lakó helyi és kortárs csoportos összefüggéseket, amelyekben belül a bűnelkövetés előfordul".

A "tagállamoknak a súlyos, erőszakos és ismétlődő fiatalkori bűnelkövetésre új és hatékonyabb - de az arányosság követelményének megfelelő - alternatív szankciók és intézkedések szélesebb spektrumát kell kidolgozni ... végrehajtásába be kell vonni az elkövető szüleit és ott, ahol ez lehetséges és megfelelő, elő kell írni a mediációt, kárhelyreállítást és az áldozatnak való jóvátételt. „

→ a bűnelkövetést okozó vagy ahhoz közvetlenül hozzájáruló, illetve az ismételt bűnelkövetés kockázatát jelentő kriminogén tényezőkre (pl.: antiszociális attitűdök, kábítószer-élvezet, az ismeretek alacsony szintje, iskolai kudarc, szülői elhanyagolás) irányuló beavatkozás;

→ olyan szakemberek alkalmazása, akiknek oktatási módszere, hozzáállása leginkább igazodik az elkövető tanulási módszeréhez (pl. strukturált, az elkövető bevonására, közreműködésére épülő stílus), valamint az elkövető képességeihez igazodó oktatási anyagok;

→ a közösségi alapú és az elkövető lakóhelyi környezetéhez kapcsolódó, nem pedig intézményi elhelyezést jelentő beavatkozás;

→ a kognitív magatartás-alakítás módszerei (pl.: a társadalmi életben való jártasság növelését szolgáló tréning, indulatkezelés, probléma-megoldó technikák);

ET Európai Gazdasági és Szociális Bizottság a fiatalkori bűnözés megelőzésével foglalkozó 2006-os véleménye
(Opinion of the European Economic and Social Committee on The prevention of juvenile delinquency. Ways of dealing with juvenile delinquency and the role of the juvenile justice system in the European Union (2006/C 110/13))